

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ TP. HỒ CHÍ MINH

ĐÀO NHẬT MINH

CÁC NHÂN TỐ ẢNH HƯỞNG ĐẾN LỢI ÍCH KẾ TOÁN
TRONG GIAI ĐOẠN SAU TRIỂN KHAI HỆ THỐNG
HOẠCH ĐỊNH NGUỒN LỰC DOANH NGHIỆP (ERP)
TẠI CÁC DOANH NGHIỆP VIỆT NAM

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

Tp. Hồ Chí Minh - 2020

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ TP. HỒ CHÍ MINH

ĐÀO NHẬT MINH

CÁC NHÂN TỐ ẢNH HƯỞNG ĐẾN LỢI ÍCH KẾ TOÁN
TRONG GIAI ĐOẠN SAU TRIỂN KHAI HỆ THỐNG
HOẠCH ĐỊNH NGUỒN LỰC DOANH NGHIỆP (ERP)
TẠI CÁC DOANH NGHIỆP VIỆT NAM

Chuyên ngành: Kế toán

Mã số: 9340310

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC:

1. PGS. TS. Võ Văn Nhị
2. PGS. TS. Trần Thị Cẩm Thanh

Tp. Hồ Chí Minh - 2020

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan luận án tiến sĩ kinh tế “Các nhân tố ảnh hưởng đến lợi ích kế toán trong giai đoạn sau triển khai hệ thống hoạch định nguồn lực doanh nghiệp (ERP) tại các doanh nghiệp Việt Nam” là nghiên cứu riêng của tôi.

Các kết quả nghiên cứu trong luận án là trung thực và chưa từng được công bố trong bất kỳ công trình nào khác.

Nghiên cứu sinh

Đào Nhật Minh

MỤC LỤC

Trang phụ bìa

Lời cam đoan

Mục lục

Danh mục các ký hiệu, chữ viết tắt

Danh mục các bảng

Danh mục các hình vẽ, đồ thị

Tóm tắt/ Abstract

PHẦN MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu và câu hỏi nghiên cứu	3
3. Đối tượng nghiên cứu và phạm vi nghiên cứu	4
3.1 Đối tượng nghiên cứu	4
3.2 Phạm vi nghiên cứu	4
4. Phương pháp nghiên cứu	4
5. Đóng góp mới của luận án	6
6. Kết cấu luận án	7
CHƯƠNG 1. TỔNG QUAN NGHIÊN CỨU	8
1.1 Giới thiệu	8
1.2 Các nghiên cứu nước ngoài	10
1.2.1 Các nghiên cứu nước ngoài về những lợi ích mà hệ thống ERP đem lại cho doanh nghiệp và cho kế toán trong doanh nghiệp.....	10
1.2.2 Các nghiên cứu nước ngoài về các nhân tố tác động đến các lợi ích kế toán mà hệ thống ERP đem lại cho doanh nghiệp	15
1.2.2.1 Những nghiên cứu về nhân tố chất lượng ERP.....	16
1.2.2.2 Những nghiên cứu về nhân tố chất lượng dịch vụ của doanh nghiệp cung cấp giải pháp ERP	18
1.2.2.3 Những nghiên cứu về nhân tố tổ chức	19
1.2.2.4 Những nghiên cứu về nhân tố sự hài lòng của người dùng	20
1.3 Các nghiên cứu trong nước	22

1.3.1 Các nghiên cứu chung về ERP.....	22
1.3.2 Các nghiên cứu về ERP theo hướng chuyên ngành kế toán	23
1.4 Khe hở nghiên cứu và định hướng nghiên cứu	25
KẾT LUẬN CHƯƠNG 1.....	29
CHƯƠNG 2. CƠ SỞ LÝ THUYẾT.....	30
2.1 Giới thiệu.....	30
2.2 Tổng quan về Hệ thống hoạch định nguồn lực doanh nghiệp (ERP - Enterprise Resource Planning)	30
2.2.1 Quá trình hình thành và phát triển của ERP.....	30
2.2.2 Khái niệm ERP.....	32
2.2.3 Các đặc điểm của ERP	33
2.2.4 Lợi ích của ERP	34
2.2.5 Hạn chế của ERP.....	38
2.2.6 Các giai đoạn của vòng đời hệ thống ERP.....	39
2.3 AIS trong hệ thống ERP	42
2.4 Lợi ích kế toán trong hệ thống ERP	43
2.5 Các lý thuyết nền cho việc xây dựng mô hình nghiên cứu	45
2.5.1 Mô hình sự thành công của hệ thống thông tin của DeLone and McLean ..	45
2.5.2 Lý thuyết mạng lưới nhân tố của Bruno Latour, Michel Callon và John Law.....	49
2.5.3 Lý thuyết những khả năng phát triển của Jay Barney, Kathleen Eisenhardt, và David Teece.....	51
2.6 Khái niệm các nhân tố	52
2.6.1 Chất lượng ERP	52
2.6.1.1 Chất lượng hệ thống ERP.....	53
2.6.1.2 Chất lượng thông tin kế toán.....	53
2.6.2 Chất lượng dịch vụ của doanh nghiệp cung cấp giải pháp ERP	53
2.6.3 Tổ chức.....	55
2.6.3.1 Sự hoàn thiện quy trình kinh doanh.....	55
2.6.3.2 Sự hỗ trợ của lãnh đạo cấp cao	56

2.6.4 Sự hài lòng của người dùng ERP trong doanh nghiệp.....	57
2.7 Tổng hợp các nhân tố tác động được dùng để xem xét trong luận án	57
KẾT LUẬN CHƯƠNG 2.....	60
CHƯƠNG 3. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	61
3.1 Giới thiệu.....	61
3.2 Khung nghiên cứu và quy trình nghiên cứu.....	62
3.2.1 Khung nghiên cứu	62
3.2.2 Quy trình nghiên cứu	64
3.3 Thiết kế nghiên cứu sơ bộ.....	68
3.3.1 Phương pháp nghiên cứu.....	68
3.3.2 Nghiên cứu sơ bộ định tính	68
3.3.2.1 Mẫu nghiên cứu.....	69
3.3.2.2 Công cụ xử lý dữ liệu	70
3.3.3 Nghiên cứu sơ bộ định lượng.....	71
3.3.3.1Mẫu nghiên cứu.....	71
3.3.3.2 Công cụ xử lý dữ liệu	72
3.4 Thiết kế nghiên cứu chính thức	78
3.4.1 Phương pháp nghiên cứu.....	78
3.4.2 Mẫu nghiên cứu.....	78
3.4.3 Công cụ xử lý dữ liệu.....	79
3.5 Giả thuyết nghiên cứu và mô hình nghiên cứu	81
3.5.1 Giả thuyết nghiên cứu	81
3.5.1.1 Tác động của Chất lượng thông tin kế toán đến sự hài lòng của người dùng hệ thống ERP.....	81
3.5.1.2 Tác động của Chất lượng hệ thống ERP đến sự hài lòng của người dùng hệ thống ERP.....	82
3.5.1.3 Tác động của Chất lượng dịch vụ của doanh nghiệp cung cấp giải pháp ERP đến sự hài lòng của người dùng hệ thống ERP	83
3.5.1.4 Tác động của sự hài lòng của người dùng hệ thống ERP đến các lợi ích kế toán trong hệ thống ERP	83

3.5.1.5 Tác động của Chất lượng thông tin kế toán đến các lợi ích kế toán trong hệ thống ERP.....	85
3.5.1.6 Tác động của chất lượng hệ thống ERP đến các lợi ích kế toán trong hệ thống ERP	86
3.5.1.7 Tác động của chất lượng dịch vụ của doanh nghiệp cung cấp giải pháp ERP đến các lợi ích kế toán trong hệ thống ERP	86
3.5.1.8 Tác động của sự tiếp tục hỗ trợ của lãnh đạo cấp cao đến các lợi ích kế toán trong hệ thống ERP.....	86
3.5.1.9 Tác động của Sự hoàn thiện quy trình kinh doanh tại doanh nghiệp đến các lợi ích kế toán trong hệ thống ERP	87
3.5.1.10 Các yếu tố kiểm soát liên quan đến các lợi ích kế toán trong hệ thống ERP	88
3.5.2 Mô hình nghiên cứu	90
3.6 Thang đo các nhân tố nghiên cứu.....	92
3.6.1 Thang đo lợi ích kế toán trong hệ thống ERP.....	93
3.6.2 Thang đo chất lượng thông tin kế toán	95
3.6.3 Thang đo Chất lượng hệ thống ERP	96
3.6.4 Thang đo Chất lượng dịch vụ của doanh nghiệp cung cấp giải pháp ERP..	96
3.6.5 Thang đo Sự tiếp tục hỗ trợ của lãnh đạo cấp cao	97
3.6.6 Thang đo Sự hoàn thiện quy trình kinh doanh tại doanh nghiệp.....	97
3.6.7 Thang đo Sự hài lòng của người dùng hệ thống ERP.....	98
3.6.8 Thang đo nhân tố kiểm soát Những tiến bộ công nghệ thông tin doanh nghiệp áp dụng.....	99
3.6.9 Tổng hợp thang đo các nhân tố nghiên cứu	99
KẾT LUẬN CHƯƠNG 3.....	100
CHƯƠNG 4. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ BÀN LUẬN	101
4.1 Giới thiệu.....	101
4.2 Kết quả nghiên cứu sơ bộ	101
4.2.1 Kết quả nghiên cứu định tính	101
4.2.1.1 Đánh giá về mô hình và giả thuyết nghiên cứu.....	101
4.2.1.2 Đánh giá về thang đo các nhân tố nghiên cứu	102

4.2.2	Kết quả nghiên cứu định lượng sơ bộ	103
4.2.2.1	<i>Kết quả kiểm định Cronbach Alpha</i>	104
4.2.2.2	<i>Kết quả kiểm định EFA</i>	106
4.3	Mô hình nghiên cứu và thang đo các nhân tố nghiên cứu chính thức	107
4.3.1	Mô hình nghiên cứu chính thức	107
4.3.2	Thang đo các nhân tố nghiên cứu chính thức	107
4.4	Kết quả nghiên cứu định lượng chính thức	111
4.4.1	Thống kê mô tả.....	112
4.4.2	Kiểm định thang đo.....	113
4.4.2.1	<i>Kết quả kiểm định Cronbach Alpha</i>	113
4.4.2.2	<i>Kết quả kiểm định EFA</i>	115
4.4.2.3	<i>Kết quả kiểm định CFA</i>	118
4.4.3	Tổng kết về thang đo các nhân tố nghiên cứu.....	119
4.4.3.1	<i>Tổng kết về thang đo nhân tố phụ thuộc lợi ích kế toán trong hệ thống ERP</i>	119
4.4.3.2	<i>Tổng kết về thang đo nhân tố độc lập chất lượng thông tin kế toán</i> ...	120
4.4.3.3	<i>Tổng kết về thang đo nhân tố độc lập Chất lượng hệ thống ERP</i>	121
4.4.3.4	<i>Tổng kết về thang đo nhân tố độc lập Chất lượng dịch vụ của doanh nghiệp cung cấp giải pháp ERP</i>	121
4.4.3.5	<i>Tổng kết về thang đo nhân tố độc lập Sự tiếp tục hỗ trợ của lãnh đạo cấp cao</i>	121
4.4.3.6	<i>Tổng kết về thang đo nhân tố độc lập Sự hoàn thiện quy trình kinh doanh tại doanh nghiệp</i>	121
4.4.3.7	<i>Tổng kết về thang đo nhân tố trung gian Sự hài lòng của người dùng trong hệ thống ERP</i>	122
4.4.3.8	<i>Tổng kết về thang đo cho nhân tố kiểm soát những tiến bộ công nghệ thông tin doanh nghiệp áp dụng</i>	122
4.4.4	Kiểm định mô hình nghiên cứu.....	122
4.4.4.1	<i>Kiểm định phù hợp mô hình tích hợp</i>	122
4.4.4.2	<i>Kiểm định quan hệ tương tác của các nhân tố</i>	123
4.4.4.3	<i>Kiểm tra vai trò của nhân tố trung gian</i>	125

4.5 Bàn luận về kết quả nghiên cứu.....	127
4.5.1 Bàn luận về các giả thuyết nghiên cứu được chấp nhận	127
4.5.2 Bàn luận về các giả thuyết nghiên cứu bị bác bỏ.....	133
4.5.3 Bàn luận về kết quả kiểm tra các nhân tố kiểm soát.....	134
KẾT LUẬN CHƯƠNG 4.....	137
CHƯƠNG 5. KẾT LUẬN VÀ HÀM Ý	138
5.1 Giới thiệu.....	138
5.2 Kết luận	138
5.3 Hàm ý	140
5.3.1 Hàm ý quản trị.....	140
5.3.2 Hàm ý lý thuyết.....	143
5.4 Hạn chế và hướng nghiên cứu tiếp theo.....	144
KẾT LUẬN CHƯƠNG 5.....	146

Danh mục công trình của tác giả

TÀI LIỆU THAM KHẢO

PHỤ LỤC

DANH MỤC CÁC KÝ HIỆU, CHỮ VIẾT TẮT

Chữ viết tắt	Chữ viết đầy đủ	Phân dịch (nếu có)
AIS	Accounting Information System	Hệ thống thông tin kế toán
ANT	Actor network theory	Lý thuyết mạng lưới nhân tố
CFA	Confirmatory Factor Analysis	Phân tích nhân tố khẳng định
CLDV	Chất lượng dịch vụ	
CNTT	Công nghệ thông tin	
CobiT	Control Objectives for Information and related Technology	Các mục tiêu kiểm soát trong công nghệ thông tin và các lĩnh vực liên quan
DN	Doanh nghiệp	
EFA	Exploratory Factor Analysis	Phân tích nhân tố khám phá
ERP	Enterprise Resource Planning	Hoạch định nguồn lực DN
HT	Hệ thống	
HTTT	Hệ thống thông tin	
LI	Lợi ích	
NC	Nghiên cứu	
PP	Phương pháp	
SEM	Structural Equation Modelling	Mô hình cấu trúc tuyến tính
TT	Thông tin	